

عدالت آریں آخرین زمین

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَنُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا فِي الْأَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ

أَيِّمَةً وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ

سوره قصص، آیه ۵

به نام خدای بخشاینده مهربان

ما می خواهم که بر مستضعفان زمین ممت نهیم و آنان را پیشوایان و وارثان روی زمین
قرار دهیم!

نُرِيدُ	نَمُنَّ	اسْتُضْعِفُوا
ما می خواهیم	ممت نهیم	زبون و بیچاره شده بودند
نَجْعَلَهُمْ	أَيِّمَةً	الْوَارِثِينَ
قرار دهیم	پیشواان	وارثان

نمای درس

مبارزه بین حق و باطل در طول تاریخ وجود داشته و هم اکنون هم ادامه دارد. شما در این مبارزه کدام طرف هستید، در سپاه حق یا لشکر باطل؟ در این درس می آموزیم که چگونه با شناخت امام زمان عَلَيْهِ السَّلَامُ وَوَجَّهَ الشَّرِيفُ در زمره یاران آن حضرت قرار گیریم. همچنین با برخی از وظیفه‌هایی که درباره امام زمان عَلَيْهِ السَّلَامُ وَوَجَّهَ الشَّرِيفُ داریم آشنا می شویم.

• فرعونیان زمان

همیشه عده‌ای زورگو در تاریخ وجود داشتند که می‌خواستند به جامعه ظلم کنند. یکی از این ظالمان، فرعون حاکم مصر بود که خودش را خدا می‌دانست. او یک شب در خواب دید آتشی افروخته و شعله‌ور به سمت مصر آمد و تمام دارایی‌های او را نابود کرد. فرعون خواب‌گزاران قصر را حاضر کرد تا خواب او را تعبیر کنند. به او گفتند: این خواب نشان می‌دهد که به زودی در سرزمین مصر، پسری به دنیا خواهد آمد که سلطنت تو را نابود می‌کند. فرعون با شنیدن این حرف دستور داد که تمام فرزندان پسری که در سرزمین مصر به دنیا می‌آیند را بکشند تا آن پسر بلافاصله بعد از تولد نابود شود.

فرعون کوتاه‌فکر تصور می‌کرد می‌تواند جلوی اراده خدا را بگیرد، ولی سخت در اشتباه بود. حضرت موسی عَلَيْهِ السَّلَام به دنیا آمد و بساط زورگویی او را از بن برکنند.

وقتی پیامبر اعظم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هم به پیامبری برگزیده شده، باز هم زورگویان سعی کردند آن حضرت را نابود کنند. یک شب شصت نفر از بهترین جنگاوران قریش، خانه پیامبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ را محاصره کرده تا بر اساس نقشه قبلی، کار را یکسره کنند. ولی فرشته وحی، رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ را از این نقشه خطرناک آگاه کرد، آن حضرت از علی عَلَيْهِ السَّلَام خواست که در بستر او بخوابد و خود، راه هجرت در پیش گرفت و باز هم نقشه زورگویان نقش بر آب شد.

پس از تولد حضرت مهدی عَجَّلَ اللهُ تَعَالَى وَرَحْمَةُ الْمُرْسَلِينَ نیز فرعونیان زمان سعی کردند، امام زمان عَجَّلَ اللهُ تَعَالَى وَرَحْمَةُ الْمُرْسَلِينَ را شهید کنند ولی باز هم نتوانستند کاری از پیش ببرند و خداوند اینگونه اراده فرموده که دین اسلام بر همه ادیان پیروز شود.

آیه‌ای که با هم خوایم بیانگر يك قانون کلی برای همه اعصار و همه اقوام است: خدا اراده دارد بر کسانی که مدت‌ها بر آنها ستم شده، منت بگذارد و آنها را پیشوایان و وارثان حکومت روی زمین قرار دهد.

نمونه‌ای از تحقق این خواست و اراده الهی، حکومت بنی اسرائیل و زوال حکومت

فرعونیان بود و نمونه کامل تر آن، حکومت پیامبر اسلام ﷺ و یارانش بعد از ظهور اسلام بود، نمونه دیگر آن، انقلاب اسلامی ایران بود ولی نمونه کامل، گسترده، عالی و نهایی آن، حکومت «عدالت آفرین آخرین زمین» یعنی حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف است.

امامان معصوم، آیه‌ای را که با هم خواندیم از آتی بر شمرده‌اند که بر حکومت عدالت گستر امام زمان دلالت دارد. (رک: طبرسی، مجمع البیان فی تفسیر القرآن، ج ۷، ص ۳۷۵)

درس های آیه:

۱) پیروزی حق

اولین درسی که آیه به ما می‌آموزد این است که اگر چند روزی دنیا دست ستمگران افتاد، نباید مأیوس و ناامید شویم. چون پیروزی نهایی از آن حق و کسانی است که از حق پیروی می‌کنند.

ای دل غمدیده، حالت په شود، دل بد مکن   وین سر شوریده باز آید به سامان غم مخور
دور گردون گر دو روزی بر مراد ما نرفت   دائما یکسان نباشد حال دوران غم مخور
ای دل ار سیل فنا بنیاد هستی بر کند   چون تورانوح است کشتیبان، ز طوفان غم مخور

۲) زورپذیری ممنوع

«مستضعف» ی نیست که ضعیف و ناتوان و فاقد قدرت و نیرو باشد، مستضعف کسی است که نیروهای بالفعل و بالقوة دارد، اما از ناحیه ظالمان و جباران سخت در فشار قرار گرفته، و با این حال در برابر بند و زنجیر که بر دست و پای او نهاده‌اند، ساکت و تسلیم نیست، پیوسته تلاش می‌کند، تا ز   ا را بگسلد و آزاد شود و دست جباران و ستمگران را کوتاه سازد و آئین حق و عدالت را برپا کند.

خداوند به چند ن گروهی وعده یاری و حکومت در زمین داده است، نه افراد بی رضه و ترسو که حتی حاضر نیستند فریادی بکشند، تا چه رسد به اینکه پا در میدان مبارزه بگذارند و قربانی دهند. (مکارم شیرازی، تفسیر نمونه، ج ۱۶، ص ۱۹)

۳) زورگویی ممنوع

در برابر مستضعفان، مستکبران هستند، که به دیگران ستم می‌کنند و زور می‌گویند.

پس اگر کسی به پدر و مادر، معلم، خواهر و برادر، هم کلاسی، همسایه و دیگر افرادی که با آنها سروکار دارد، ظلم کند، در زمره یاوران حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف نبوده و از مستکبران است. به نظر شما آیا ممکن است کسی به والدین یا معلم یا حتی رهبر جامعه ستم کند؟! چگونه؟

۴) نعمت امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف

در درس دهم خواندیم که لفظ «منت» در زبان عربی به معنای بخشیدن نعمت بزرگ است. همان گونه که خداوند با فرستادن پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله بر مؤمنان منت نهاده است؛ اراده الهی بر این تعلق گرفته است که با امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف نیز بر ما «منت» نهد و شگ نیست که هرگاه اراده الهی بر تحقق امری تعلق گیرد، آن مسئله قطعاً عملی خواهد شد و هیچ مانعی نمی تواند سد راه آن گردد.

غم مخور آخر طیب دردمندان خواهد آمد	خسته گان عشق را ایام درمان خواهد آمد
که شفا بخش دل امیدواران خواهد آمد	آنقدر از کردگار خویشتن امیدوارم
مصلح عالم پناه بی پناهان خواهد آمد	دردمندان مستمندان بی پناهان را بگوئید

پرتویی از قرآن ناطق

خطبه ۱۰۰

أَلَا إِنَّ مَثَلَ آلِ مُحَمَّدٍ كَمَثَلِ نُجُومِ
السَّمَاءِ إِذَا خَوَى نَجْمٌ طَلَعَ نَجْمٌ
فَكَانَكُمْ قَدْ تَكَمَلْتُمْ مِنَ اللَّهِ فِيكُمْ
الصَّنَائِعُ وَأَرَاكُمْ مَا كُنْتُمْ تَأْمُلُونَ.

آگاه باشید آل محمد عَلَيْهِمُ السَّلَامُ همانند ستارگان
آسمانند که هر گاه یکی از آنها غروب کند
ستاره دیگری طلوع می‌کند. گویا می‌بینیم (در
زمان ظهور امام مهدی عَجَلُ اللَّهِ در پرتو خاندان
امیر عَلَيْهِمُ السَّلَامُ) نعمت‌های خدا بر شما تمام شده و
شما به آنچه آرزو دارید ریده‌اید.

حضرت علی عَلَيْهِ السَّلَامُ در بخش‌های مختلفی از نهج‌البلاغه از قیام حضرت مهدی عَجَلُ اللَّهِ
سخن گفته است. در جمله‌هایی که با هم خواندیم چند درس مهم وجود دارد از جمله:

(۱) ستارگان هدایت

قرآن کریم، ستارگان را یکی از عوامل و وسایل هدایت و راهنمایی مردم در بیابان‌ها
و دریاها می‌داند و می‌رمايد: «خداو کسی است که ستارگان را برای شما قرار داد؛ تا در
تاریکی‌های صحرا و در به‌وسیله آنها هدا شویید.» (سوره انعام، آیه ۹۷).
دانشمندان و به‌ویژه ستاره‌شناسان با نقش‌های مختلف ستارگان برای راهنمایی و
حتی سلامت محیط زیست آگاه هستند. اگر خورشید و دیگر ستارگان نبودند زندگی در روی
زمین امکان نداشت. همین‌طور اگر امام و حجت‌الهی وجود نداشت، زندگی نابود می‌شد.
از این سخن نتیجه می‌گیریم که نجات در دنیا و آخرت و راهیابی به سعادت نیز در پرتو
هدایت آل محمد عَلَيْهِمُ السَّلَامُ امکان‌پذیر است.

(۲) استمرار امامت

آسمان، شب خالی از ستاره نمی‌شود؛ هر زمان ستارانی آرام و آهسته غروب می‌کنند،
ستارگان دیگری در افق مشرق ظاهر می‌شوند؛ اهل بیت پیامبر عَلَيْهِمُ السَّلَامُ نیز چندان
هستند؛

پرتویی از قرآن ناطق

خطبه ۱۰۰

هر امامی چشم از جهان فرو می‌بندد، امام دیگری جای او را می‌گیرد تا نوبت به حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف رسد و با قیام خود جهان را پر از عدل و داد کند. این تعبیر به خوبی نشان می‌دهد که سلسله امامت گسستنی و تعطیل بردار نیست. یا به تعبیر دیگر: روی زمین از حجت خدا، هرگز خالی نمی‌ماند. (مکارم شیرازی، پیام امام امیرالمومنین علیه السلام، ج ۴، ص ۳۷۱) چنانکه این مطلب در بخش‌های دیگری از نهج البلاغه نیز آمده است.

۳) تکامل در زمان ظهور

آرین مطلبی که در فراز یاد شده از نهج البلاغه به آن اشاره شده، وضعیت مردم در زمان امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف است. در آن زمان، حکومت عادلانه امام زمان در همه جا فراگیر شده و مردم به همه آرزوهای خوب و حقیقی خود می‌رسند. در روایات معصومان نیز بارها به این نکته اشاره شده که در زمان ظهور امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف، علم مردم رشد و تکامل می‌یابد و مردم به گنج‌های زمین دسترسی پیدا می‌کنند.

پیشرفت علمی در آن زمان به قشر خاصی اختصاص ندارد، بلکه همه مردم از دانش کافی بهره‌مند خواهند بود. بنا بر روایت امام باقر علیه السلام: در روزگار آن حضرت، زنان در خانه ن به طریق کتاب خدا و سنت پیامبر صلی الله علیه و آله قضاوت می‌کنند. در آن زمان، کلاس‌های آموزشی فراوانی برقرار شده و مسلمانان و به‌ویژه شیعیان به تعلیم و تعلم مشغولند. در آن زمان یاران امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف، حلقه‌های علمی و کلاس‌های دانش‌اندوزی را تشکیل می‌دهند و بر دانش دیگران می‌افزایند و کسانی که طالب علم باشند، در کلاس آن‌ها شرکت می‌کنند. در روایتی، امام علی علیه السلام می‌فرماید: بی‌شیعیانم را می‌نگرم که در مسجد کوفه چادر زده‌اند و در آن دانش‌های اصیل قرآنی را به مردم می‌آموزند.»

پرتوی از قرآن صاعد

نیایش ۴۷

اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَيَّدْتَ دِينَكَ فِي كُلِّ أَوَانٍ
بِإِمَامٍ أَقَمْتَهُ عِلْمًا لِعِبَادِكَ... اللَّهُمَّ
فَأَوْزِعْ لَوْلِيَّكَ شُكْرَ مَا أَنْعَمْتَ بِهِ
عَلَيْهِ، وَأَوْزِعْنَا مِثْلَهُ فِيهِ.

خدایا! تو در هر زمان، دینت را به وجود امامی
یاری دادی و او را نشانه‌ای برای بندگانت و
مشعلی فروزان در سرزمین‌هایت قرار دادی...
خدایا! سپاس گزاردن نعمت‌هایی که به ولی
خودت عنایت کردی را به او الهام فرما و ما را نیز
سپاسگزار این نعمت قرار ده.

امام سجاد عجل الله تعالی فرجه الشریف در دعایی که خواندیم چند نکته مهم درباره امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف را برای ما توضیح داده است از جمله:

(۱) نشانه هدایت

امام سجاد عجل الله تعالی فرجه الشریف همه امامان از جمله امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف را نشانه هدایت مردم می‌داند. به نظر شما اگر در شهرها و بین جاده هیچ تابلویی وجود نداشته باشد، چه می‌شود؟ آری! مردم نمی‌توانند راه خودشان را پیدا کنند و گمراه می‌شوند. خداوند همه امامان از جمله امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف را وسیله هدایت ما قرار داده تا از گمراهی نجات پیدا کنیم.

(۲) نور شهرها

آیا تا کنون در شبی از شب‌ها برق شهر و روستایی که در آن زندگی می‌کنید، قطع شده است؟ اگر پس از قطع برق، شما هیچ وسیله‌ای برای روشن کردن اطراف خودتان نداشته باشید، چه قدر برایتان سخت است؟ خداوند مهربان، امامان از جمله حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف را همانند نور زندگی قرار داده است. ما در پرتو نور امامان و با توجه به دستورهایی روح پرور و نورانی آنها می‌توانیم درد دنیا و آخرت خوشبخت شویم.

با توجه به اهمیتی که نور برای همگان دارد، امام سجاد عجل الله تعالی فرجه الشریف، حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف را به نور سرزمین‌ها تشبیه کرده است.

(۳) شکر خدا

امام سجاد عجل الله تعالی فرجه الشریف یکی از وظایف همگانی درباره امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف را تشکر از خدا می‌داند که همگان، حتی خود امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف، بخاطر نعمت امامت شکرگزار باشند.

کارگاه ترجمه

۱. «أن» مصدریّه

یکی از واژگان پر کاربرد قرآنی، «أن» مصدریّه است که گاهی بر سر فعل مضارع مثبت و گاهی بر سر فعل مضارع منفی داخل می‌شود.

در ترجمه آن مصدریه از معادل فارسی «که» یا «اینکه» استفاده می‌شود.

و نُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتَضَعُوا فِي الْأَرْضِ؛ (سوره قصص، آیه ۵) ما می‌خواهیم که بر مستضعفان زین منت نهمیم.

نمونه دیگر: (در آیه زیر الّا مرکب از آن و لامی باشد)

«وَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تُقْسِطُوا فِي الْيَتَامَى» (سوره نساء، آیه ۳) و اگر می‌ترسید که نسبت به دختران یتیم [در صورت ازدواج با آنان] به عدالت رفتار نکنید.

۲. معنای اسْتَضَعُوا

اسْتَضَعُوا فعل مجهول و ریشه آن، ضَعَف و ضَعْف است که در دو معنای «ضعیف یافتن» و «به ضعف کشاندن» کاربرد دارد. و چون این ریشه به باب استفعال رفته است به معنای ناتوان و ضعیف کردن بر اثر ستم و بهره‌کشی ناعادلانه است. بنابراین فعل مجهول آن (اسْتَضَعُوا) به معنای کسانی است که آنها را به ضعف کشانده و در بند و زنجیر کرده‌اند. کلمه مصطلح «مستضعف» در زبان فارسی نیز به همین معناست؛ یعنی کسی که مظلوم واقع شده و باید او را یاری کرد. در ترجمه کردن فعل مجهول باید دقت کنیم که فاعل نداریم و باید طوری ترجمه شود که نبودن فاعل مشخص باشد.

حافظ شویم

مرحله سوم: برقراری پیوند میان آیات

برای این که حافظ بتواند آیات را پس از حفظ به صورت سلسله وار و پیوسته از حفظ قرائت نماید، لازم است بعد از حفظ هر جمله، بین مقاطع و جملاتی که حفظ کرده است، پیوند برقرار نماید. انجام دقیق و باحوصله این کار باعث می شود ترتیب آیات به خوبی در ذهن ما جای بگیرد.

همچنین پیوند بین صفحات و سوره ها نیز باید در ذهن تثبیت شود؛ به گونه ای که حافظ بتواند پس از حفظ یک سوره، با تسلط تمام آن را یکجا از حفظ بخواند یا در برقراری ارتباط میان دو صفحه مشکلی نداشته باشد. برقراری پیوند میان فرازها و قطعاتی که بر اساس محتوا و مفاهیم آیات، برای حفظ هر روز برگزیده ایم نیز نباید مورد غفلت واقع شود.

پرسش و تمرین

واژگان زیر را ترجمه کنید.

اَسْتَضْعَفُوا	نَمَنَّ	نُرِيدُ
اَلْوَارِثِينَ	اَنْمَةً	نَجْعَلَهُمْ

عبارت زیر را ترجمه کنید.

واژگان	نُرِيدُ	أَنْ	نَمَنَّ	عَلَى	الَّذِينَ	اَسْتَضْعَفُوا	فِي	اَلْاَرْضِ
تحت اللفظی								
ترجمه روان								

بر اساس محتوای درس به پرسش‌های زیر پاسخ دهید.

۱. سه مورد از برجیده شدن حکومت‌های ظلم و استقرار حکومت عدل را بیان کنید.

.....

۲. به چه کسی مستضعف گفته می‌شود؟

.....

۳. با توجه به فرمایش امام سجاد عَلَيْهِ السَّلَامُ دو خصوصیت امام زمان عَجَلُ اللَّهِ تَعَالَى فرج‌الشریف را ذکر کنید.

.....

کارخواست

با تحقیق و جستجو ده ویژگی از ویژگی‌های حکومت امام زمان عَجَلُ اللَّهِ تَعَالَى فرج‌الشریف را بیان کنید.

.....

.....

.....

